

Eva Kodrnja,
Marjeta Kovač

Mnenje študentov Fakultete za šport o šoli v naravi

Izvleček

Namen raziskave je bil ugotoviti, kaj menijo študenti o različnih šolah v naravi, ki so se jih udeležili v času svojega šolanja. V raziskavo je bilo vključenih 145 študentov 2. in 3. letnika Fakultete za šport, ki so svoje odgovore posredovali prek spletne ankete.

V osnovni šoli sta najpogostejši plavalna in zimska šola v naravi, v srednji šoli pa športni tedni z različnimi vsebinami. Po mnenju študentov je najpogostejši vzrok za neudeležbo sošolcev previsoko plačilo. Študenti so najvišje ocenili druženje, okolje, kjer je potekala šola v naravi, in tako spoznavanje različnih delov Slovenije, najnižje pa tekmovanja, urnik in prehrano. Pri tem se mnenja študentk razlikujejo od mnenj študentov v postavkah druženje in nastanitev, kjer so ocene študentk statistično značilno višje, tekmovanja pa so ocenile statistično značilno nižje od študentov. Organizacijo različnih dejavnosti so v osnovni šoli študenti ne glede na spol ocenili zelo visoko, nižje pa v srednji šoli.

Ključne besede: šola v naravi, vzgojno-izobraževalni sistem, organizacija, stroški, vsebine.

Foto: Janez Beguš, OŠ Ivana Groharja, Škofja Loka

The opinion of Students of Faculty of Sport about School in nature

Abstract

The purpose of this study was to examine students' opinion about activities and quality of implementation of different schools in nature they participated during their schooling. The sample included 145 students enrolled in Grade-2 and Grade-3 at Faculty of Sport. Answers were obtained through online survey.

At primary school the most common types were swimming and winter school in nature, while at high school the most common type was sports week. The most common reason for non-participation was the lack of financial resources. Students reported that they liked the social connections and the new environment that provide them learning about different parts of Slovenia the most. On the other hand, they didn't like competitions, schedule and food. Females evaluated social component and accommodation statistical higher and the competitions statistical lower than males. Students evaluated organization of different activities very high in primary school and much lower in high school.

Key words: school in nature, educational system, organization, costs, activities.

■ Uvod

Vsi sodobni svetovni učni programi spodbujajo izvajanje dela pouka v naravi zunaj učilnic (Knapp, 1996; Nicol, 2002). V tujini, kjer ima organizacija pouka zunaj šole že več kot stoletno tradicijo (Dewey, 1915), najpogosteje uporabljajo za takšno izobraževalno obliko izraz *izobraževanje na prostem* (ang. *outdoor education*), v Sloveniji pa se je uveljavil izraz šola v naravi (Kristan, 2010). Kovač in Jurak (2012) navajata, da šola v naravi ponuja izkustveno učenje v naravnem okolju, kjer učenci lažje dosegajo cilje učnega načrta.

Šola v naravi se je pojavila v Sloveniji že v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, ko je pedagoški svetovalec Jože Beslič leta 1962 predlagal, da osnovne šole (OŠ) izvedejo desetdnevni tečaj plavanja na morju za četrte razrede in sedemdnevni tečaj smučanja za pete razrede. Prve šole so tako odšle v šolo v naravi v šolskem letu 1963/64, ker pa je šlo za dve različni vsebinski vrsti, sta se začela uveljavljati izraza poletna in zimska šola v naravi (Kristan, 2010). Prvič je bila šola v naravi opredeljena v učnem načrtu leta 1984, a kot del razširjenega programa, ki ni obvezen in za katerega niso bila zagotovljena finančna sredstva. Ob šolski reformi leta 1996 je šola v naravi ostala del razširjenega programa šole, a s pomembnim določilom, da se iz javnih sredstev države sofinancira eno šolo v naravi vsakemu osnovnošolcu v času njegovega obveznega izobraževanja (Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, 1996; Zakon o osnovni šoli, 1996). Pomemben napredek pa predstavlja novela osnovnošolske zakonodaje iz leta 2011, saj je z njo šola v naravi postala del obveznega programa OŠ (Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli, 2011).

Konceptualna izhodišča, predlagane vsebine in organizacijska priporočila določa dokument Šola v naravi za devetletno osnovno šolo – Koncept (2001). Priporočeno je, da jo OŠ organizira vsaj enkrat ob koncu vsakega izobraževalnega obdobja (»Šola v naravi«, 2017), učni načrt za predmet šport (Kovač idr., 2011) pa navaja, naj šole izpeljejo v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju dve šoli v naravi v vsebinami plavanja in zimskimi dejavnostmi. Koncept navaja tudi, da šola v naravi poteka tri ali več dni zunaj okolja, kjer je šola. Organizira jo šola sama ali pa jo izpelje s pomočjo domov Centra šolskih in občinskih dejavnosti (CŠOD), ki jih je v ta namen ustanovila država. Šola opredeli vsebine, ki jih bo izpeljala, poskrbi

za izvedbo in financiranje. Za tiste učence, ki se ne udeležijo šole v naravi, mora OŠ organizirati primerljive dejavnosti v šoli ali njeni okolici. Šola mora pri načrtovanju in organiziranju upoštevati predpisane normative in določila glede višine financiranja šole v naravi in prispevkov staršev (Pravilnik o financiranju šole v naravi, 2004; »Šola v naravi«, 2017).

V sklopu izbirnih vsebin, ki so dijakova prostovoljna izbira, pa šola v naravi ponudijo gimnazijski programi. V ostalih srednješolskih programih je ta vzgojno-izobraževalna oblika del interesnih dejavnosti, ki imajo podobno vlogo kot gimnazijske izbirne vsebine. V srednji šoli (SŠ) število ur in trajanje ni natančno določeno, vendar šole najpogosteje organizirajo petdnevne šole v naravi (Kovač in Jurak, 2012).

V pedagoški literaturi se izobraževalni proces preverja vsaj z dveh perspektiv: strukturalne, kjer nas zanima uresničevanje ciljev, pojavnost vsebin, stili poučevanja in preverjanja znanja, didaktično okolje, in procesne, kjer se preverja učinke določenih poučevalnih strategij in vlogo ter zaznavanja udeležencev učnega procesa, predvsem učiteljev in učencev (Akareem in Hossain, 2016). Zato so mnenja neposrednih udeležencev izobraževanja zelo pomembna (Lizzio, Wilson in Simons (2002). V dostopni literaturi nismo zasledili, da bi preučevali mnenje kompetentnih ocenjevalcev (učiteljev, študentov pedagoških študijev) o šoli v naravi. Našli smo le statistične podatke o izpeljavi plavalnih šol v naravi (Jurak, Kovač in Strel, 2002) in podatke pristojnega ministrstva o izpeljavi vsebinsko različnih šol v naravi (Analiza ŠVN za koledarsko leto, 2014; Kresal Sterniša, 2006). Najrazličnejše vidike izpeljave zimске šole v naravi glede na velikost šol in kakovost predstavitve na spletnih straneh je za Podravsko statistično regijo analiziral Zobec (2017), Drevenšek (2018) pa je s pomočjo spletnih predstavitev analiziral dejavnike izpeljave plavalnih šol v naravi glede na velikost šol in statistične regije, kjer je šola.

V štirih diplomskih delih so preučevali izpeljavo posameznih šol v naravi na konkretni šoli in zadovoljstvo učencev s takim načinom pouka in staršev z organizacijo šole v naravi (Kolar, 2012; Osredkar, 2011; Pogačnik, 2011; Žorž, 2014). Podoben pristop kot pri tej raziskavi je uporabila Grmovškova (2013) v svojem diplomskem delu *Mnenje študentov Fakultete za šport o športnih dnevih*. Študenti so poročali, da je več manjkajočih na športnih dnevih v SŠ, kjer je izpeljava tudi

večkrat prepuščena zunanjemu izvajalcu. Večina pa je zelo visoko ocenila posamezne vsebine in njihovo izpeljavo.

Ker je podatkov o šolah v naravi izjemno malo, je bil cilj raziskave ugotoviti, katere vsebine se najpogosteje izvajajo v šolah v naravi glede na stopnjo šolanja (OŠ/SŠ), razred/letnik in glede na statistično regijo, kjer se šola nahaja; kolikšni so prispevki staršev za stroške šole v naravi in kako velika je udeležba v OŠ in SŠ ter kakšni so vzroki za neudeležbo posameznih učencev. Poleg tega smo želeli ugotoviti tudi, ali spol študentov Fakultete za šport vpliva na ocene nekaterih dejavnikov kakovosti izvedbe šole v naravi v OŠ in SŠ.

■ Metode dela

Preizkušanci

V raziskavo so bili vključeni študenti Fakultete za šport, smer Športna vzgoja in Kineziologija, ki so v študijskem letu 2016/17 obiskovali 2. ali 3. letnik. Študenti so v dveh oziroma treh letih študija dobili dovolj znanj tako s področja pedagogike, didaktike kot tudi različnih športov, ki se izvajajo v šolah v naravi, da so lahko podali kritično mnenje o šolah v naravi, ki so se jih sami udeležili. V raziskavi je sodelovalo 145 anketirancev, 72 študentov in 73 študentk.

Pripomočki

Uporabili smo spletni anketni vprašalnik, sestavljen v okolju 1ka, ki je bil objavljen v moodle učilnici predmeta Didaktika športne vzgoje 2. Vprašalnik je bil sestavljen iz dveh delov. Prva štiri vprašanja so bila namenjena demografskim podatkom, druga vprašanja pa so se nanašala na šolo v naravi v OŠ in SŠ.

Postopek

Študente smo prosili, da prostovoljno in anonimno odgovorijo na zastavljena vprašanja. Dobljene podatke smo obdelali s statističnim programom SPSS (Statistical Package for the Social Science). Izračunali smo osnovne statistične kazalnike, razlike med spoloma pa smo testirali s χ^2 -testom in s t-testom za neodvisne vzorce; pri tem smo upoštevali 5 % stopnjo tveganja.

■ Rezultati in razprava

Demografski podatki

Anketo je izpolnilo 49,7 % študentov in 50,3 % študentk. Od tega je 44,8 % vprašanih obiskovalo 2. letnik in 55,2 % 3. letnik Fakul-

tete za šport. Največ anketiranih je OŠ (34,5 %) in SŠ (40 %) obiskovalo v Osrednjeslovenski, najmanj pa v Primorsko-notranjski regiji (0,7 %; 0 %).

Vrsta in pogostost izpeljanih šol v naravi v OŠ in SŠ

Ugotovili smo, da je najpogostejša šola v naravi, ki se pojavlja v OŠ, plavalna šola v naravi, saj se je udeležilo kar 91,7 % vprašanih študentov (Tabela 1). Učni načrt za predmet šport navaja, da se vsi otroci med obveznim šolanjem naučijo plavati (Kovač idr., 2011), zato je tudi ta šola v naravi najpogostejša. Hkrati to šolo v naravi država posebej sofinancira, v veliko okoljih pa sredstva prispevajo tudi lokalne skupnosti (Kovač in Jurak, 2012). Kar 85,5 % študentov je bilo tudi v zimski šoli v naravi (Tabela 1). Visok delež je verjetno posledica zgodovinske tradicije in priljubljenosti smučanja med Slovenci (Lešnik in Žvan, 2007). Sledijo udeležba na planinskih taborih ali športnih tednih, kjer se učenci seznanijo z različnimi športi, orientacijo, preživetjem v naravi, naravno in kulturno dediščino, programom prve pomoči ter ekološkimi problemi.

V SŠ prevladujejo športni tabori (37,9 %) in zimska šola v naravi (34,5 %) (Tabela 1). Ker učni načrti za športno vzgojo v SŠ ne navajajo natančno, katere vsebine naj bi šole ponudile v šoli v naravi (Kovač in Jurak, 2012), je za šole gotovo pomembno, da je njihova športna ponudba čim bolj pestra, zanimiva in da se izvajajo vsebine, ki jih med šolsko uro in v enem dnevu ne morejo izvesti, kar je temeljno organizacijsko izhodišče šole v naravi (Kristan, 2010).

Ugotavljamo, da so šole v naravi najbolj pogoste v četrtem in petem razredu OŠ ter drugem letniku SŠ. Organiziranost oziroma udeležba študentov v šoli v naravi v OŠ iz razreda v razred narašča vse do petega razreda, nato pa postopno upada (prvi razred - 5,5 % anketiranih študentov, drugi razred - 11 %; tretji razred - 37,2 %; četrti

razredi - 58,6 %), peti razred - 60,7 %; šesti razred - 20 %; sedmi razred - 42,1 %; osmi razred - 26,2 %; deveti razred - 8,3 %). Nekaj manjša udeležba v šestem razredu je verjetno posledica tega, da nekateri študenti niso obiskovali 6. razreda, saj so v obdobju prehoda osemletke v devetletko iz 5. razreda prešli neposredno v sedmi razred.

SŠ najpogosteje izvajajo šolo v naravi v drugem letniku (40,7 % vprašanih študentov), sledjo pa izvedbe v tretjem (28,3 %) in prvem letniku (25,5 %). V četrtem letniku je bilo v šoli v naravi le 5,5 % vseh vprašanih.

Udeležba učencev in dijakov šoli v naravi

Največ študentov poroča, da se šole v naravi niso udeležili do trije učenci v OŠ (61,4 %) oziroma do trije dijaki v SŠ (37,2 %); zanimivo je, da se šole v naravi v SŠ ni udeležilo

tudi 16,6 % študentov, ki so odgovarjali na anketo, razlogi pa so verjetno bile njihove druge športne obveznosti (Tabela 2).

Ker sta plavalna in zimska šola v naravi najpogostejši in jih priporoča tudi osnovnošolski učni načrt predmeta šport (Kovač idr., 2011), smo študente vprašali tudi, kaj je po njihovem mnenju razlog za neudeležbo sošolcev. Čeprav država sofinancirana vsakemu otroku eno šolo v naravi, za tiste, ki je zaradi socialnega položaja ne morejo v celoti plačati, pa Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport zagotovi šoli dodatna sredstva, ugotavljamo, da so preveliki stroški še vedno - vsaj po mnenju študentov (40 %) - najpogostejši razlog neudeležbe v plavalni šoli v naravi (Tabela 3). Bolezen ali druge zdravstvene razloge navaja 32,4 % anketiranih, pogost razlog (14,5 %) pa je tudi slabo znanje plavanja; sledi domotož-

Tabela 2
Udeležba v šoli v naravi v OŠ in SŠ

UDELEŽBA	OŠ		SŠ	
	N	%	N	%
Vsi so se udeležili	47	32,4 %	41	28,3 %
Do trije učenci iz razreda se niso udeležili	89	61,4 %	54	37,2 %
Več kot trije učenci iz razreda se niso udeležili	6	4,1 %	15	10,4 %
Polovica učencev iz razreda se ni udeležila	3	2,1 %	11	7,6 %
Drugo: nisem se udeležil/a	0	0 %	24	16,6 %

Tabela 3
Najpogostejši razlog za neudeležbo v plavalni in zimski šoli v naravi

VZROKI	Plavalna šola v naravi		Zimska šola v naravi	
	N	%	N	%
Previsoki stroški	58	40 %	61	42,1 %
Neznanje (npr.: slabo znanje smučanja ali plavanja)	21	14,5 %	27	18,6 %
Sošolci niso imeli primerne opreme	4	2,8 %	25	17,2 %
Domotožje	10	6,9 %	6	4,1 %
Bolezen ali drugi zdravstveni razlogi	47	32,4 %	21	14,5 %
Drugo	5	3,5 %	5	3,5 %

Tabela 1
Vrsta izpeljanih šol v naravi v OŠ in SŠ

VSEBINA	OŠ		SŠ	
	N	%	N	%
Plavalna šola v naravi	132	91,7 %	29	20 %
Zimska šola v naravi	124	85,5 %	50	34,5 %
Športni teden z različnimi vsebinami	69	51 %	55	37,9 %
Planinski tabor	67	46,2 %	29	20 %
Drugo	6	4,1 %	16	11 %

*Študenti so se lahko odločili za več ponujenih odgovorov.

je (6,9 %), 2,8 % vprašanih pa meni, da se sošolci niso udeležili šole v naravi, ker niso imeli primerne opreme (Tabela 3). Tudi za zimsko šolo v naravi so po mnenju študentov (42,1 %) previsoki stroški najpogostejši razlog za neudeležbo (Tabela 3). S tem pa je gotovo povezana tudi neprimerena oprema (17,2 %), saj je za smučanje treba imeti poleg smučič, smučarskih čevljev in palic (ki jih marsikatera šola tudi izposoja) primerno oblačilo in zaščitno opremo, kar za marsikatero družino danes predstavlja velik stro-

šek. Pod drugo so tako v plavalni kot tudi v zimski šoli v naravi navedli enake razloge: različni treningi in druge obveznosti (npr. tekmovanja) ter mnenja staršev, da njihovi otroci tega ne potrebujejo.

Glede na to, da študenti menijo, da so stroški šole v naravi največji vzrok za neudeležbo, smo pričakovali, da bodo ocenili stroške šole v naravi kot previsoke. Večina študentov (90,3 %) je strošek ocenila kot zmeren verjetno zato, ker prihajajo iz ekonomsko močnejših družin, kar kažejo njihovi odgovori o subvencioniranju šole v naravi. V OŠ je imelo v celoti subvencionirano šolo v naravi 1,4 % študentov, v SŠ pa nihče izmed anketiranih.

Zaskrbnjuje pa je, da večine študentov neudeležba sošolcev, ki se zaradi previsoke cene niso mogli udeležiti šole v naravi, ni motila, kar kaže na manjšo empatijo študentov Fakultete za šport do socialno šibkejših sošolcev. χ^2 test je pokazal, da se mnenje študentov o tem statistično značilno ne razlikuje glede na spol ($\chi^2 = 41,89$; $p = 0,934$).

Ocena posameznih dejavnikov šole v naravi v OŠ in SŠ glede na spol

Študentke so posamezne dejavnike, ki vplivajo na njihovo zaznavanje vsečnosti šole v naravi v OŠ in SŠ, ocenile višje kot fantje (Tabela 4). Na lestvici od 1 do 3, kjer 1 pomeni *ni mi bilo všeč*, 2 - *mi je bilo všeč*, a *ne preveč* in 3 - *zelo mi je bilo všeč*, so študentke ocenile dejavnosti s povprečno oceno 2,64, študentje pa z 2,56. Študentkam sta bila najbolj všeč druženje in okolje, kjer je potekala šola v naravi, najmanj pa so jim bila všeč tekmovanja. Študentom pa je bilo najbolj všeč druženje, okolje, kjer je potekala šola v naravi, ter spoznavanje drugih delov Slovenije, najmanj pa sta jim bila všeč prehrana in urnik. V OŠ so razlike med spoloma statistično značilne v druženju in nastanitvi, kjer so ocene študentk (2,93) statistično značilno višje od ocen študentov (2,81), medtem pa so tekmovanja ocenile (2,44) statistično značilno nižje od študentov (2,70) (Tabela 4). Študentke so v SŠ sicer v povprečju višje ocenile različne dejavnike, ki vplivajo na dobro počutje v šoli v naravi kot študenti, a med spoloma ni statistično značilnih razlik (Tabela 4).

Ocena organizacije posameznih dejavnosti v šoli v naravi v OŠ in SŠ glede na spol

V šoli v naravi s pomočjo naravoslovnih znanosti, kot so geografija, kemija, fizika in

biologija, učenci preučujejo okolje, ga spoznavajo in se ga naučijo varovati. Obenem pa spoznavajo družbeni kontekst okolja, njegov zgodovinski razvoj, značilnosti prebivalstva in kulturno dediščino. Zunaj pa lahko izvajamo tudi razne športne dejavnosti, kot so smučanje, pohodništvo, veslanje, orientacija, plavanje in podobno, katerih glavni namen je boljša telesna pripravljenost otrok. Posledica programa, v katerem se učenci dobro počutijo, je tudi razvijanje otrokovega samospoštovanja in samozavesti, ker so se naučili veliko novega in obenem premagali fizične in psihološke ovire. S skupinskim delom in vključevanjem v širše družbeno okolje pa razvijamo tudi boljše medosebne odnose (Kovač in Jurak, 2012). Zato smo študente vprašali tudi, kako bi ocenili organizacijo različnih dejavnosti v šoli v naravi. Na petstopenjski lestvici, kjer 1 pomeni *zelo slabo* in 5 *odlično* oceno, so sicer v povprečju študentke višje ocenile organizacijo dejavnosti v šoli v naravi v OŠ (4,26) od študentov (4,13), v SŠ pa je bila povprečna ocena študentov (3,43) višja od ocen študentk (3,13), a je t-test za neodvisne vzorce pokazal, da razlike v ocenah med spoloma tako v OŠ kot SŠ niso statistično značilne (Tabela 5). V OŠ so tako študenti (4,91) kot študentke (4,92) najvišje ocenili kakovost učenja plavanja, v SŠ pa spoznavanje naravne in kulturne dediščine (4,25; 4,18) (Tabela 5). So pa ocene organizacije pri vseh dejavnostih precej višje v OŠ kot v SŠ, kar kaže na večjo izkušnost osnovnošolskih učiteljev s takim načinom dela, bolj odgovoren pristop k uresničevanju učnega načrta in gotovo tudi to, da so osnovnošolske šole v naravi bolj ciljno usmerjene v pridobivanje novih znanj na posameznih vsebinskih področjih (npr. ocene kakovosti učenja plavanja so statistično značilno višje v OŠ kot v SŠ), v SŠ pa prevladuje športni teden z različnimi vsebinami, kjer je v ospredju predvsem druženje, manj pa strukturiran proces poučevanja.

Različni predlogi študentov o še boljši organizacijski izvedbi šole v naravi in vključevanju novih vsebin

Na koncu so lahko študenti podali tudi predloge o še boljši organizacijski izvedbi šole v naravi. Predlagali so drugačne načine poučevanja (npr. več dela v skupinah, teoretične vsebine bi posredovali že pred šolo v naravi, sodelovanje zunanjih sodelavcev s specialnimi znanji), bolj optimalno načrtovanje (bolj načrtno preverjanje znanja na začetku šole v naravi za primernejšo razde-

litev učencev v skupine, sodelovanje učencev pri pripravah in načrtovanju), večjo pozornost socializacijski vlogi šole v naravi (več iger spoznavanja in sodelovanja, celotedenska medrazredna tekmovanja skupin in ne posameznikov, načrtno vključevanje športno manj dejavnih otrok v športne dejavnosti ...) in organizacijske prijeme za pridobivanje dodatnih finančnih sredstev za socialno ogrožene (organizacija različnih prireditev, tekmovanj in sejmov, na katerih bi zbirali sredstva za pripomočke in udeležbo finančno šibkejših).

Študenti so imeli tudi zanimive ideje o vključitvi različnih, sodobnejših športnih vsebin, prav tako pa tudi tem, kot so pomen čistega okolja, preživetje v naravi, opazovanje živali v naravi, opazovanje zvezd, pravilna prehrana ipd., ki bi jih tudi sami kot bodoči športni pedagogi želeli posredovati učencem, saj so jih pogrešali v časi svojega šolanja.

Sklep

Šola v naravi je pomembna organizacijska oblika, saj skrbi tako za otrokov telesni, gibalni kot tudi socialni in psihološki razvoj (Kristan, 2010). Ker so mnenja neposrednih udeležencev izobraževanja zelo pomembna (Lizzio idr., 2002), še posebej, če so ocenjevalci dovolj kompetentni, smo študentom Fakultete za šport postavili različna vprašanja o šoli v naravi. Želeli smo namreč ugotoviti, katere vsebine so najpogostejše, kdaj jih šole ponujajo, ali se lahko vsi udeležijo šole v naravi in kateri so vzroki za neudeležbo, pa tudi, kaj menijo o dejavnostih, ki so ključni za dobro počutje udeležencev in dobro organizacijo šole v naravi.

Iz vsebinskega vidika ugotavljamo, da sta v OŠ najpogostejši plavalna in zimska šola v naravi, v SŠ pa športni tedni z različnimi vsebinami. Glede na geografski položaj Slovenije, veliko število pohodnikov in naraščanje nesreč v gorah bi gotovo bilo smiselno vpeljati v obvezni program OŠ še planinsko šolo v naravi.

Organizacijo dejavnosti v šoli v naravi so v povprečju študenti ne glede na spol ocenili zelo visoko predvsem v OŠ, precej slabše pa v SŠ, zato predlagamo, da naj SŠ organizirajo bolj ciljno usmerjene šole v naravi, kjer bi dijaki v večji meri nadgradili svoja znanja.

Študentom je bilo v šoli v naravi najbolj všeč druženje, okolje, kjer poteka šola v naravi, ter tudi spoznavanje različnih krajev

Tabela 4

Povprečne ocene posameznih dejavnikov šole v naravi v OŠ in SŠ glede na spol

DEJAVNOSTI	Spol	Osnovna šola				Srednja šola			
		N	M (SD)	t	p	N	M (SD)	t	p
Druženje	Moški	70	2,81 (0,39)	-2,100	0,038	51	2,75 (0,52)	-0,497	0,621
	Ženski	72	2,93 (0,26)			49	2,80 (0,50)		
Nastanitev	Moški	69	2,51 (0,53)	-3,070	0,003	50	2,56 (0,54)	-0,769	0,444
	Ženski	72	2,76 (0,46)			48	2,65 (0,57)		
Prehrana	Moški	70	2,50 (0,58)	-0,582	0,562	51	2,33 (0,68)	-1,553	0,124
	Ženski	72	2,56 (0,55)			49	2,53 (0,58)		
Napor	Moški	70	2,56 (0,56)	-0,571	0,569	50	2,38 (0,64)	-0,850	0,397
	Ženski	72	2,61 (0,57)			49	2,49 (0,65)		
Urnik	Moški	70	2,50 (0,53)	-1,129	0,261	51	2,29 (0,58)	-1,470	0,145
	Ženski	72	2,60 (0,49)			49	2,47 (0,62)		
Pridobivanje novega znanja	Moški	70	2,60 (0,55)	-0,697	0,487	51	2,43 (0,73)	-0,125	0,901
	Ženski	71	2,66 (0,51)			49	2,45 (0,68)		
Drugačen način poučevanja	Moški	70	2,71 (0,49)	-0,950	0,344	51	2,49 (0,67)	-1,113	0,269
	Ženski	71	2,79 (0,45)			49	2,63 (0,60)		
Okolje, kjer je potekala šola v naravi	Moški	70	2,79 (0,48)	-1,618	0,108	49	2,57 (0,71)	-1,531	0,129
	Ženski	70	2,90 (0,35)			47	2,77 (0,52)		
Spoznavanje drugih delov Slovenije	Moški	70	2,77 (0,42)	-0,042	0,967	51	2,55 (0,67)	-0,190	0,850
	Ženski	71	2,77 (0,48)			47	2,57 (0,65)		
Prostočasne dejavnosti	Moški	70	2,66 (0,51)	-1,407	0,162	51	2,45 (0,70)	-1,070	0,287
	Ženski	71	2,77 (0,48)			49	2,59 (0,61)		
Tekmovanja	Moški	70	2,70 (0,52)	2,553	0,012	50	2,30 (0,74)	-0,308	0,758
	Ženski	71	2,44 (0,69)			49	2,35 (0,78)		

Legenda: N - število odgovorov, M - povprečje ocen, SD - standardni odklon, t - t-test; p - značilnost t-testa.

Tabela 5

Povprečne ocene študentov o organizaciji posameznih dejavnosti v OŠ in SŠ

DEJAVNOSTI	Spol	Osnovna šola				Srednja šola			
		N	M (SD)	t	p	N	M (SD)	t	p
Ogled muzejev in kulturnih znamenitosti	Moški	69	4,22 (1,34)	0,086	0,932	56	4,05 (1,76)	0,822	0,413
	Ženski	71	4,20 (1,45)			60	3,78 (1,78)		
Kakovost učenja plavanja	Moški	69	4,91 (1,16)	-0,012	0,991	54	2,56 (1,98)	-0,071	0,944
	Ženski	71	4,92 (1,32)			55	2,58 (1,90)		
Kakovost učenja smučanja	Moški	68	4,26 (1,69)	-1,536	0,127	54	3,15 (2,01)	0,817	0,416
	Ženski	69	4,70 (1,59)			55	2,84 (1,97)		
Kakovost izvedbe orientacije	Moški	68	3,88 (1,47)	-0,568	0,571	54	3,28 (2,10)	1,363	0,176
	Ženski	70	4,04 (1,82)			57	2,75 (1,95)		
Kakovost izvedbe preživetja v naravi	Moški	69	3,39 (1,79)	-0,787	0,433	54	2,83 (2,05)	1,813	0,073
	Ženski	70	3,64 (1,97)			54	2,19 (1,64)		
Program prve pomoči	Moški	69	3,17 (1,60)	0,347	0,729	54	3,31 (1,94)	1,246	0,215
	Ženski	70	3,07 (1,87)			56	2,86 (1,91)		
Spoznavanje naravne in kulturne dediščine	Moški	69	4,55 (1,04)	-0,293	0,770	55	4,25 (1,61)	0,469	0,640
	Ženski	71	4,61 (1,18)			57	4,11 (1,75)		
Izvedba družabnih iger in drugih prostočasnih dejavnosti	Moški	69	4,64 (1,25)	-1,250	0,213	54	3,98 (1,87)	0,250	0,803
	Ženski	72	4,90 (1,27)			56	3,89 (1,85)		

Legenda: N - število odgovorov, M - povprečje ocen, SD - standardni odklon, t - t-test; p - značilnost t-testa.

Slovenije, najmanj pa so jim bila všeč tekmovanja, prehrana in urnik. Zanimivo je, zakaj je prav skupini študentov Fakultete za šport, ki se sama ukvarja s športom, tekmovanje manj všeč, zato bi veljalo to nadalje raziskati.

Prav tako pa priporočamo, da bi bila udeležba v šoli v naravi kot del praktičnega pedagoškega usposabljanja obvezna za vse študente Fakultete za šport, ki obiskujejo program Športna vzgoja. Tako bi pridobili ustrezne izkušnje in empatijo do različnih otrok, s svojim brezplačnim delom pa bi lahko pripomogli, da bi se cena šole v naravi na posameznega otroka znižala. Ugotavljamo namreč, da je le nekaj študentov zmotilo dejstvo, da se nekateri sošolci zaradi prevelikih stroškov niso mogli udeležiti šole v naravi. Gotovo bi morali na Fakulteti za šport študentom med študijem predstaviti težave, s katerimi se srečujejo posamezni udeleženci športnih programov in jih pripraviti na delo z različnimi populacijami. Empatija je namreč temeljna sestavina uspešnega dela športnega pedagoga (Tul, 2016). Tudi šole se bodo morale še bolj potruditi in poskušati dobiti finančna sredstva za učence. Najbolje je, da naredijo šolski sklad, iz katerega nato sofinancirajo šole v naravi finančno šibkejšim učencem. Prav tako naj bi imele šole dodatno opremo, ki jo potrebujejo učenci v šoli v naravi in si jo lahko tudi brezplačno sposodijo. Tako bodo možnosti, da se vsi udeležijo šole v naravi, gotovo večje, vplivi te organizacijske oblike na razvoj otrok in mladostnikov pa bolj učinkoviti.

Literatura

- Akareem, H. S. in Hossain, S. S. (2016). Determinants of education quality: what makes students' perception different? *Open Review of Educational Research*, 3(1), 52-67.
- Analiza ŠVN za koledarsko leto (2014). (28.8.2017). Pridobljeno iz http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/pdf/Analiza_SVN_2014.pdf
- Dewey, J. (1915). *The School and Society: being three lectures by John Dewey supplemented by a statement of the Univeristy Elementary School*. Chicago: University of Chichago Press.
- Drevenšek, M. (2018). *Analiza osnovnošolskih šol v naravi s plavalnimi vsebinami* (Magistrsko delo, Fakulteta za šport).
- Grmovšek, P. (2013). *Mnenje študentov Fakultete za šport o športnih dnevih* (Diplomsko delo). Univerza v Ljubljani: Fakulteta za šport.
- Jurak, G., Kovač, M. in Strel, J. (2002). *Bazenska kopališča v Sloveniji*. Ljubljana: Zavod za šport Slovenije.
- Knapp, C. E. (1996). *Just beyond the Classroom: Community Adventures for Interdisciplinary Learning*. Charleston, WV: ERIC Clearinghouse on Rural Education and Small Schools.
- Kolar, S. (2012). *Model izvedbe poletne šole v naravi* (Diplomsko delo). Fakulteta za šport, Ljubljana.
- Kovač, M. in Jurak, G. (2012). *Izpeljava športne vzgoje. Didaktični pojavi, športni programi in učno okolje*. Univerza v Ljubljani: Fakulteta za šport.
- Kovač, M., Markun Puhan, N., Lorenci, B., Novak, L., Planinšec, J., Hrastar, I., ... Muha, V. (2011). *Učni načrt. Program osnovna šola. Športna vzgoja* Pridobljeno iz http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_sportna_vzgoja.pdf
- Kresal Sterniša, B. (2006). *Analiza ŠVN 2005*. Pridobljeno iz http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/sola_v_naravi_analiza_4_9_06.doc
- Kristan, S. (2010). *Pogledi na šport*. Univerza v Ljubljani: Pedagoška fakulteta.
- Lešnik, B. in Žvan, M. (2007). *Naše smučine*. Ljubljana: SZS - ZUTS Slovenije.
- Lizzio, A., Wilson, K. in Simons, R. (2002). University students' perceptions of the learning environment and academic outcomes: Implications for theory and practice. *Studies in Higher Education*, 27(1), 27-52.
- Nicol, R. (2002). Outdoor Education: Research Topic or Universal Value? Part Two. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 2(2), 85-99.
- Osredkar, E. (2011). *Analiza 5-dnevnega programa smučanja za otroke druge triade* (Diplomsko delo). Univerza v Ljubljani: Pedagoška fakulteta.
- Pogačnik, N. (2011). *Organizacija letne šole v naravi ter analiza mnenj udeležencev in njihovih staršev* (Diplomsko delo). Univerza v Ljubljani: Fakulteta za šport.
- Pravilnik o financiranju šole v naravi (2004). Uradni list RS, št. 61/04, 70/08 in 61/09 (19. 6. 2017). Pridobljeno iz <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV5933>
- Šola v naravi za devetletno osnovno šolo. Koncept. (2001). Pridobljeno 1.6.2017 iz http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/program_drugo/Sola_v_naravi.pdf
- Šola v naravi. (2017). Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Pridobljeno iz http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_na_pedsolsko_vzgojo_in_osnovno_solstvo/osnovno_solstvo/sola_v_naravi/
- Tul, M. (2016). *Primerjava kompetentnosti učiteljev športne vzgoje iz Slovenije in severovzhodne Italije* (Doktorska disertacija). Ljubljana: Fakulteta za šport.
- Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja /ZOFVI/ (1996). Uradni list RS, št. 16 /07 (6. 6. 2017). Pridobljeno iz http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r05/predpis_ZAKO445.html
- Zakon o osnovni šoli (1996). Uradni list RS, št. 81/06 (21.6.2017). Pridobljeno iz <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO448>
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli (2011). Uradni list RS št. 87/11 in 40/12 - ZUJF (15. 6. 2017). Pridobljeno iz <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO6129>
- Zobec, T. (2017). *Izvedba in spletne predstavitve zimskih šol v naravi osnovnih šol iz Podravske statistične regije* (Magistrska naloga, Fakulteta za šport). Pridobljeno iz <https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=104879&lang=slv>
- Žorž, P. (2014). *Mnenje učencev in staršev o poletni šoli v naravi na območju Vipave, Ajdovščine in Dobravelj* (Diplomsko delo). Univerza na Primorskem: Pedagoška fakulteta.

Eva Kodrnja, dipl. šp. vzg.
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport
eva.kodrnja@gmail.com